

תקנות ההתגוננות האזרחית (התנאים והכללים בדבר מתן פטור מהקמת מקלט או הגדלתו) התשע"ד - 2013

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 14(ז) ו-27(ב)(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951¹ (להלן – החוק), ובהסכמת שר הפנים, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א' – פרשנות

- הגדרות 1. (א) בתקנות אלה:**
- ופרשנות**
- "דירה" – בית או חלק ממנו המיועדים למגורים ומהווים יחידה נפרדת;
- "החוק" – חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א- 1951;
- "מקלט דירתי" – אחד מאלה:
- (1) מרחב מוגן דירתי כמשמעותו בתקנות המפרטים;
- (2) מקלט מסוג א-1 כמשמעותו בתקנות המפרטים אשר מיועד לדירה אחת בלבד והגישה אליו היא מתוך אותה דירה.
- "פטור" – פטור לפי סעיף 14 לחוק מהקמת מקלט או מהגדלתו;
- "רשות הגא" – ראש הגא, ראש מחלקת מיגון או ראש ענף הנדסה במפקדת ראש הגא;

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78 ועמ' 72; התשכ"ד, עמ' 429; התשכ"ט, עמ' 562; התש"ל, עמ' 600; התשל"ד, עמ' 726; התשל"ה, עמ' 778; התשל"ו, עמ' 194; התשל"ז, עמ' 218 ועמ' 7; התשל"ט, עמ' 105; התשנ"א, עמ' 140; התשנ"ב, עמ' 211; התשנ"ג, עמ' 55; התשנ"ח, עמ' 42; התשס"ה, עמ' 333; התשס"ח, עמ' 145; התשע"א, עמ' 786 ועמ' 1052, התשע"ב, עמ' 2381.

"שיפורי מיגון" – חיזוק חדר בבית המיועד למגורים, אשר נועד לשפר את האפשרות לשהות בו כמחסה מפני התקפה, המתאים למפרט מיוחד לחיזוק חדרים בבניה קיימת כפי שייקבע על ידי ראש הגא או מי מטעמו; ביצוע חיזוק כאמור יאושר על-ידי רשות מוסמכת;

"תקנות המפרטים" – תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), התש"ן-1990.

(ב) לכל מונח אחר בחוק זה תהיה המשמעות הנודעת לו בחוק ובתקנות המפרטים, לפי העניין.

(ג) תקנות אלה יפורשו ברוח החוק ותקנות המפרטים.

א1. ראש הגא רשאי לקבוע הוראות פטור נוספות, כפי שיהיו בתוקף מזמן לזמן.

(ב) בכל מקרה של סתירה בין הוראות הפטור הנוספות ובין הוראות תקנות אלה, עדיפות הוראות תקנות אלה.

פרק ב' – הוראות כלליות

עקרונות 2. (א) רשות מקומית רשאית באישור הרשות המוסמכת לתת פטור במקרים האמורים בפרקים ג', ד' וה' לתקנות אלה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), סברה רשות הגא כי מתקיימים לגבי בקשה להיתר להקמת בית או מפעל מסוימים או להגדלתם תנאים חריגים המצדיקים מתן פטור אף שאין הבקשה נכנסת בגדר המקרים האמורים בפרקים ג', ד' וה' לתקנות אלה, רשאית היא לאשר לרשות מקומית מתן פטור ורשאית הרשות המקומית לתתו.

(ג) לא יינתן פטור לבקשה להיתר להקמת בית הכולל חלק המיועד לשהיית בני אדם בו, לרבות חדרי נוחיות ומלתחות, אף אם אינו משמש או מיועד לשמש בעיקרו לשהיית בני אדם בו אלא במקרים האמורים בתקנות אלה.

- (ד) לצורך תקנות אלה יחושב שטחה של תוספת לבית או למפעל לפי שטח עיקרי מוצע כפי שמופיע בבקשה להיתר.
- 3. קיומו של מקלט כבסיס לפטור**
- (א) נקבע בתקנות אלה כי יינתן פטור בשל קיומו של מקלט או בשל קיומם של שיפורי מיגון, יותנה מתן הפטור בתקינותו של אותו מקלט או בתקינותם של אותם שיפורי המיגון, לפי העניין. תקינות – לרבות התאמה למפרטים אשר היו בתוקף במועד הקמת המקלט או הקמת שיפורי המיגון.
- (1) (ב) בכל מקום שבו נקבע בתקנות אלה כי יינתן פטור בשל קיומו של מקלט יינתן הפטור רק אם המקלט אינו מקלט ציבורי והוא נועד לאותו בית או מפעל, אלא אם נקבע בתקנות אלה מפורשות אחרת.
- (2) לעניין תקנה זו, יראו מקלט המצוי במבנה אחר מזה של הבית או המפעל ואשר עשוי לפי מיקומו להיות מיועד לבית או למפעל אחרים, כאילו לא נועד לאותו בית או מפעל, אלא אם התקיים אחד התנאים שלהלן:
- (א) הוכח לרשות הגא כי המקלט נועד לאותו בית או מפעל; לעניין תקנת משנה זו, רשות הגא – לרבות מי שהוסמך לכך על-ידי רשות הגא;
- (ב) המקלט הותקן לשימוש במשותף על ידי בעלי בתים או מפעלים אחדים לפי סעיפים 14(ז1) או 2(א) לחוק.
- (ג) לא יינתן פטור בשל קיומו של מקלט אם נתיב הגישה למקלט מן הבית, המפעל או התוספת לבית או למפעל שבעניינם מבוקש הפטור, אינו תואם את דרישות תקנות המפרטים.
- (ד) לא יינתן פטור בשל קיומו של מקלט דירתי אלא לגבי תוספת באותה דירה בה הוא מצוי, אלא אם נאמר אחרת בתקנות אלה.
- 4. שינוי ייעוד ושימוש**
- (א) לבקשה להיתר לשינוי ייעוד של בית או מפעל או חלק מהם יינתן פטור אם קיים באותו בית או מפעל מקלט המתאים לדרישות הקבועות בתקנות המפרטים לאותו בית או מפעל

בייעודו החדש, או אם היה ניתן פטור לפי תקנות אלה לו היה מדובר בהקמה של הבית או המפעל או בהוספת אותו חלק מהם בייעוד החדש ובתנאי אותו פטור.

(ב) לבקשה להיתר לשימוש חורג בבית או במפעל יינתן פטור אם קיים בבית או במפעל מקלט המתאים לדרישות הקבועות בתקנות המפרטים לאותו בית או מפעל לפי השימושים המותרים בו או לפי השימוש המבוקש או אם ניתן בעבר פטור באותו בית או מפעל בתנאי של הקמת שיפורי מיגון ושיפורי המיגון תקינים.

5. מוסדות בריאות ומוסדות חינוך
תקנות אלה לא יחולו על מתן פטור מהקמת מקלט או הגדלתו לבית או למפעל שהוא מוסד בריאות או מוסד חינוך.

פרק ג' – דירות

6. הגדרות בפרק זה
בפרק זה:
"קיבוץ" – קיבוץ שיתופי או קיבוץ מתחדש כמשמעותם בתקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות), התשנ"ו-1995;
"תוספת לדירה" – תוספת לדירה קיימת אשר אינה כוללת הוספת דירה בבית.

7. פטור בשל קיומו של מקלט או קיומם של שיפורי
(א) לבקשה להיתר לבניית תוספת לדירה, אשר קיים בה או לידה מקלט שנועד לאותה דירה, יינתן פטור.
(ב) לבקשה להיתר לבניית תוספת לדירה אשר קיימים בה שיפורי מיגון יינתן פטור, אם ניתן בעבר פטור באותה דירה בתנאי של הקמת שיפורי מיגון ושיפורי המיגון תקינים.

מיגון

- 8. תוספת לדירה**
- לבקשה להיתר לבניית תוספת לדירה אשר לא קיים בה או לידה מקלט שנועד לאותה דירה, יינתן פטור אם התקיימו אחד מאלה:
- (א) השטח העיקרי של התוספת לדירה אינו עולה על 12 מ"ר במצטבר; לצורך חישוב השטח העיקרי המצטבר של התוספת יבוא בחשבון שטחן של כל התוספות לדירה שאושרו לאחר 31.12.91.
- (ב) הוכחו לרשות המקומית ולרשות המוסמכת כל אלה:
- (1) הדירה והתוספת לדירה מצויות בקומה שאינה קומת קרקע;
- (2) למבקש ההיתר אין זכות רצופה בקומות שמתחת לדירה ולתוספת לדירה ועד לפני הקרקע;
- (3) לא קיימת אפשרות לבנות מקלט בקומה שבה מצויה הדירה והתוספת לדירה ללא בניה בקומות שמתחת להן.
- (ג) פטור לפי תקנת-משנה (ב) יותנה בהקמת שיפורי מיגון בדירה.
- 9. תוספת לדירה בקיבוץ**
- לבקשה להיתר לתוספת לדירה בקיבוץ אשר לא קיים בה או לידה מקלט שנועד לאותה דירה, יינתן פטור בהתאם לתנאי תקנה 8, או אם התקיימו בדירה תנאים מצטברים אלה:
- (א) הדירה מצויה במרחק של 40 מטר לכל היותר ממקלט של הקיבוץ אשר נועד לבתי הקיבוץ;
- (ב) שטחה הכולל של הדירה, לרבות התוספת לדירה, אינו עולה על 72 מ"ר.
- 10. תוספת דירה**
- (א) לא יינתן פטור לבקשה להיתר להקמת בית ובו דירה או דירות.
- (ב) לא יינתן פטור לבקשה להיתר לבניית תוספת לבית אשר יש בה משום תוספת דירה, אלא אם הוכח לרשות המקומית ולרשות המוסמכת אחד מאלה:
- (1) אם לא היה בבית מקלט – לא ניתן להקים מקלט לאותה דירה;

- (2) היה בבית או לידו מקלט – התקיימו בו שני אלה :
- (א) לא ניתן להגדיל את המקלט בשיעור מספק לשם מתן מחסה ליושבי הדירה ;
- (ב) מפלס הכניסה למקלט מצוי במרחק שלוש קומות או יותר ממפלס הכניסה לדירה.
- (ג) פטור לפי תקנת משנה ב' יותנה בהקמת שיפורי מיגון בדירה.

פרק ד' – מפעלים ובתים שאינם משמשים למגורים

- הגדרות** **11.** בפרק זה :
- בפרק זה**
- "בית עסק" – בית או חלק ממנו שאינו מיועד למגורים ומהווה יחידה נפרדת ;
- "חדר אירוח" – מבנה הכולל רק יחידות המיועדות לאירוח, שמספר חדריו אינו עולה על שניים וששטחו הכולל אינו עולה על 55 מ"ר ;
- "מבנה" – בית עסק או מפעל.
- בניית תוספת למבנה** **12.** (א) לתוספת למבנה יינתן פטור אם קיים במבנה או לידו מקלט שנועד לו, אשר שטחו הוא לפחות השטח הנדרש לפי תקנות המפרטים למבנה ולתוספת גם יחד ; לעניין זה יראו את שטח המקלט הנדרש כשטח שנדרש לפי דין בעת מתן אישור הרשות המוסמכת לבקשה להיתר שעליה ניתן ההיתר לבנייתו.
- (ב) לבקשה להיתר לבניית תוספת למבנה אשר לא קיים בו או לידו מקלט שנועד לאותו מבנה, יינתן פטור אם התקיימו בתוספת למבנה תנאים מצטברים אלה :
- (1) התוספת למבנה היא חלק ממבנה קיים ;
- (2) השטח העיקרי של התוספת אינו עולה על 12 מ"ר במצטבר ; לצורך חישוב השטח העיקרי המצטבר של התוספת יבוא בחשבון שטחן של כל התוספות שאושרו לאחר 31.12.94.
- (ג) לבקשה להיתר לבניית תוספת למבנה יינתן פטור אם הוכח

לרשות המקומית ולרשות המוסמכת כל אלה :

(1) המבנה והתוספת למבנה מצויות בקומה שאינה קומת קרקע;

(2) למבקש ההיתר אין זכות רצופה בקומות שמתחת למבנה ולתוספת למבנה ועד לפני הקרקע;

(3) לא קיימת אפשרות לבנות מקלט בקומה שבה מצוי המבנה והתוספת למבנה ללא בניה בקומות שמתחת להן.

(ד) פטור לפי תקנת משנה (ג) יותנה בהקמת שיפורי מיגון במבנה.

(ה) לבקשה להיתר לתוספת למבנה שלא היה זכאי לפטור לפי תקנות משנה א' או ב' יינתן פטור, אם ניתן בעבר פטור לאותו מבנה בתנאי של הקמת שיפורי מיגון ושיפורי המיגון הם במצב תקין, ובלבד שמתקיים בה אחד מאלה :

(1) התנאים האמורים בתקנת-משנה ג' ;

(2) התוספת שבגינה מבקשים את הפטור מצויה כולה בתוך קווי המבנה הקיים ושטחם של החדרים בהם קיימים שיפורי מיגון אינו פחות משטח המקלט שהיה נדרש למבנה ולתוספת גם יחד.

מבנה קטן **13.** לבקשה להיתר להקמת מבנה ששטחו העיקרי אינו עולה על 20 מ"ר יינתן פטור, ובלבד שאין הוא מיועד לשימוש למגורים או למשרד ואינו מוצב בשטח תחנת דלק אשר אין בה מקלט.

חדרי אירוח **14.** (א) לבקשה להיתר להקמת חדרי אירוח יינתן פטור אם התקיימו בבקשה תנאים מצטברים אלה :

(1) מספר חדרי האירוח הכולל שבגינם ניתן או מתבקש פטור באותה חלקה אינו עולה על שלושה ;

(2) בחלקה קיים מקלט, אף אם המקלט נועד למבנים אחרים באותה חלקה ;

(3) אורך הדרך המוליכה אל המקלט ללא מכשולים מפתח כל אחד מחדרי האירוח ועד לכניסה למקלט אינה עולה על 40 מטר ; היה המקלט מרחב מוגן

דירתי – לא יבוא במניין 40 מטר כאמור אותו חלק
העובר בתוך הדירה.

(ב) לבקשה להיתר להקמת חדרי אירוח אחדים שאינה זכאית
לפטור לפי תקנה משנה (א), יינתן פטור מהתקנת מקלט נפרד
לכל חדר אירוח בתנאי שיותקן מקלט שישמש במשותף את
חדרי האירוח.

פרק ה' – מפעלים ובתים בנחלות

הגדרות
בפרק
זה	15.	בפרק זה :
מבנה
המיועד
למגורים	16.	”נחלה” – יחידת קרקע ביישוב כפרי המיועדת לשמש כשטח חקלאי
למשק משפחתי, לרבות שטח מגורים ושטח המיועד לפעולות שאינן
חקלאיות המהווים חלק ממנה.
לבקשה להיתר לבניית מבנים בנחלה, המיועדים לשמש למגורים,
יינתן פטור בהתאם להוראות פרק ג' לתקנות אלה.
מבנה
שאינו
מיועד
למגורים	17.	לבקשה להיתר לבניית מבנה בנחלה, שאינו מיועד למגורים, יינתן
פטור אם התקיימו בבקשה תנאים מצטברים אלה :
	(א)	(1) קיים בנחלה מקלט שאינו מיועד למבני המגורים
שבנחלה; או –
	(2)	קיים מקלט שמיועד למבני המגורים שבנחלה וכן
קיים מעבר בנוי וקבוע בין המבנה שבו מצוי המקלט
למבנה לגביו מתבקש הפטור;
	(ב)	אורך דרך הגישה מפתח המבנה שלגביו מתבקש הפטור ועד
לכניסה למקלט אינה עולה על 40 מטר ואינה עוברת בתוך
המבנה לגביו מתבקש הפטור;

(ג) שטח המקלט הוא לפחות השטח הנדרש לפי תקנות המפרטים לגבי כלל המבנים שהמקלט נועד להם.

פרק ה' – תחולה

- תחילה** 20. תחילתן של תקנות אלה 30 יום מיום פרסומן (להלן - יום התחילה).
- הוראות מעבר** 21. (א) תקנות אלו לא יחולו על –
- (1) בקשה להיתר שאושרה לפני יום התחילה ;
- (2) היתר שניתן לפני יום התחילה לרבות היתר על תנאי ;
- (3) בקשה לחידוש היתר אשר ניתן לפני יום התחילה לגבי בניין שהוחל בעבודה, ואולם אם טרם הוחל בעבודה יחולו תקנות אלה.
- (ב) על אף האמור בתקנה משנה (א), רשאית רשות מוסמכת לאשר, לבקשת מבקש היתר, בקשה להיתר שתהיה כולה לפי תקנות אלה.

התשע"ד _____
(2013 _____)

משה יעלון
שר הביטחון